

До спеціалізованої вченої ради ДФ58.082.100
Західноукраїнського національного університету
46001, Тернопіль, вул. Львівська, 11

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, доцента кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

РЕДЬКВИ ОКСАНИ ЗІНОВІЇВНИ

на дисертацію Вівчара Віктора Павловича

на тему *«Формування стратегії забезпечення економічної безпеки
торговельних підприємств»*,

подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051
«Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Аналіз змісту дисертації Вівчара Віктора Павловича, опублікованих наукових праць та результатів апробації дослідження дозволяє об'єктивно оцінити роботу, зокрема підтвердити актуальність обраної теми, наукову обґрунтованість положень, достовірність і новизну отриманих висновків і рекомендацій. Основні результати дослідження всебічно розкрито в публікаціях автора, що дає підстави для високої загальної оцінки дисертаційної роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

У сучасній архітектоніці глобалізованої економіки торговельні підприємства трансформувалися з простих посередників у стратегічно важливі вузли, що забезпечують безперервність товароруку, соціальну стабільність та фінансову стійкість держави. Ефективне функціонування ритейлу є фундаментальною запорукою забезпечення економічного зростання та сталого розвитку національної економіки. Проте через військовий стан та ускладнення економічних процесів торговельні підприємства не тільки не реалізують у повній мірі покладених на них завдань, але й опинилися в середовищі екзистенційних економічних викликів і загроз. Міграція населення, загальна дестабілізація внутрішнього ринку й економічної системи, розбалансування регіональних ринків праці, зростання безробіття та соціальної вразливості

населення істотно погіршили середовище формування економічної безпеки ритейлу, обумовивши нові бар'єри та загрози. Недосконалість законодавства, низький рівень освоєння інноваційних технологій та відсутність стратегічних підходів до економічної діяльності торговельних підприємств безпосередньо впливають на їхнє формування та розвиток. Така ситуація має негативні наслідки, вимагає комплексного вирішення.

Зазначене підтверджує, що формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств в Україні потребує додаткового обговорення та відшукування дієвих рішень. Вважаю, що досліджувана проблематика важлива, своєчасна, має суттєве теоретичне і практичне значення. Тому ключові аспекти, проаналізовані у роботі «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств», визначають актуальність і затребуваність праці Вівчара Віктора Павловича.

Дисертація пов'язана з тематикою наукових досліджень, проведених у Західноукраїнському національному університеті за темою «Фінансова розвідка в запобіганні та протидії злочинних доходів в умовах воєнного часу» (номер державної реєстрації 0124U000998) та Карпатському національному університеті за темою «Трансформація світової економічної системи в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0118U1003971).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ступінь обґрунтованості, цілісності та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, розроблених здобувачем, не викликає сумнівів. Ознайомлення із змістовим наповненням дисертаційної роботи Віктора Вівчара дає підстави стверджувати, що сформульовані результати, рекомендації базуються на комплексному підході, мають цілісний характер, вибудовані у логічній послідовності.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних основ і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення формування

стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, відповідає задекларованій темі, а визначені наукові завдання логічно підпорядковано меті. Це дозволило дисертанту отримати наукові положення, винесені на захист.

У процесі дослідження здобувач використав широку інформаційну базу: нормативно-правові акти, статистичні матеріали Державної служби статистики України, дані Торгово-промислової палати України, наукові праці вітчизняних та іноземних учених, інтернет-ресурси, матеріали науково-практичних конференцій, звітність торговельних підприємств, результати власних досліджень.

Дисертант застосував такі методи пізнання: структурний, історичний і контентний аналіз, абстрактно-логічне узагальнення, теорію систем та системний аналіз, евристичний, статистичний і порівняльний аналіз, факторний та логічний аналіз, економіко-математичні методи, графічний, матричний, узагальнення тощо.

Апробація результатів достатня, про що свідчить перелік наукових праць здобувача: 4 наукові статті у вітчизняних фахових виданнях, 2 публікації в інших виданнях. Отримані висновки представлено на 9 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Зміст дисертаційної роботи відповідає темі, поставленій меті та засвідчує завершеність дослідження.

Кількість, зміст та обсяг друкованих праць Віктора Вівчара відповідають вимогам щодо опублікування результатів дисертації на здобуття ступеня доктора філософії і дають право автору на публічний захист. З огляду на це можемо зробити висновок про самостійно проведене, завершене дослідження, яке відповідає задекларованій темі, меті, базується на власних підходах до виконання визначених завдань.

Значення результатів виконаного дослідження для науки і практики
Практична значимість результатів дослідження Вівчара В. П. полягає у

можливості їхнього подальшого використання у діяльності торговельних підприємств, а також у навчальному процесі при підготовці здобувачів вищої освіти. Зокрема, висновки й пропозиції щодо аналізування рівня економічної безпеки із застосуванням методики Кохонена впроваджено в практичну діяльність ТОВ «ВЕСМАК» (довідка № 133 від 05.11.2025 р.). Рекомендації щодо формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельного підприємства на основі використання блокової системи інтегральних показників реалізовано у роботі ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (довідка № 108 від 11.11.2025 р.). Пропозиції щодо можливості імплементації комплексної характеристики процесу застосування стратегії забезпечення економічної безпеки враховано у ТОВ «ТЕКО-ТРЕЙД» (довідка № 47 від 07.11.2025 р.). Розроблено модель формування стратегії розвитку торговельного підприємства для забезпечення економічної безпеки у ТОВ «КОЛЯР» (довідка № 173 від 12.11.2025 р.).

Окремі теоретичні та науково-методичні напрацювання дисертації використовують у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при підготовці навчально-методичного забезпечення з дисциплін «Безпека бізнесу», «Фінансово-економічна безпека» (довідка № 126-27/2724 від 012.11.2025 р.).

Робота має практичну значущість для освітньо-наукової програми, бо результати дослідження можуть бути корисними під час підготовки здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

Оцінка наукової новизни положень і отриманих результатів дисертаційної роботи

У своїй роботі Віктор Вівчар здійснив теоретико-методичне обґрунтування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, покращення організаційно-економічного механізму практичної реалізації стратегії економічної безпеки в умовах сучасних викликів.

Наукову новизну дисертації визначають такі основні положення:

структурно-функціональний підхід до формування стратегії

забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, який полягає у підвищенні інноваційності та ефективності торговельних процесів, розширює методичний базис в оцінюванні безпекової стійкості суб'єктів торговельної діяльності;

методика оцінювання економічної безпеки торговельних підприємств, яка, на відміну від наявних, ґрунтується на розрахунку інтегрального показника рівня безпеки, дозволяє суб'єктам торговельної діяльності підвищувати рівень економічної безпеки;

методичний підхід до побудови системи показників економічної безпеки торговельних підприємств, який, на відміну від наявних, сформований із врахуванням операційних характеристик, аналізу ризиків та загроз, ефективності використання ресурсів відповідно до індикаторів економічної безпеки, що покращує процес формування досліджуваної стратегії;

розробка алгоритму стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, який, на відміну від існуючих, побудований на основі методу кластеризації, що дасть змогу підвищити безпековий рівень організаційних та економічних процесів у торговельній діяльності;

наукові підходи до формування моделі комплексного оцінювання стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, яка, на відміну від наявних, враховує чинники економічної безпеки в межах двох основних об'єктів та дає змогу ідентифікувати рівні економічної безпеки за характеристиками зрілості бізнес-процесів тощо.

Загалом, висновки та пропозиції дисертаційного дослідження коректні, характеризуються науковою новизною, мають теоретичне і практичне значення.

**Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації, в опублікованих працях,
зарахованих за темою дисертації**

Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи

опубліковано в достатній кількості та повною мірою відображають зміст роботи.

За результатами дослідження опубліковано 15 наукових праць, з яких автору належить 6,6 д.а., а саме: 4 публікації у наукових фахових виданнях України, 2 публікації в інших виданнях, а також 9 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Зміст наукових праць за темою дисертації, опублікованих здобувачем, та профіль друкованих видань відповідають чинним вимогам до висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». Кількість та обсяг друкованих праць дають автору право на публічний захист дисертації.

Структура та зміст дисертаційної роботи

Структура дисертації Віктора Вівчара цілісна, логічна та завершена. Робота викладена з використанням коректного наукового стилю. Всі розділи наукового дослідження змістовно взаємопов'язані, що забезпечує цілісне сприйняття заявленої проблематики відповідно до теми та мети.

Дисертаційна робота містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Між розділами роботи існує гармонійний взаємозв'язок, що дозволяє стверджувати про її логічність та завершеність. Повний обсяг праці складає 222 сторінки друкованого тексту. Дисертація містить 18 таблиць, 50 рисунків та 4 додатки. Список використаних джерел налічує 212 найменувань. Роботу оформлено відповідно до вимог МОН України до кваліфікаційних наукових робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідно до наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

У вступі відображено актуальність теми дисертації, обґрунтовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет, методи дослідження, окреслено інформаційну основу, виокремлено елементи наукової новизни та практичне значення одержаних результатів, які пройшли відповідну апробацію. У висновках та висновках до розділів узагальнено проведене дослідження,

викладено основні його наукові та практичні здобутки. Вони добре корелюються із поставленими завданнями. Додатки дисертації містять допоміжні матеріали, які розширюють зміст роботи та дозволяють краще зрозуміти методику проведених досліджень у сфері формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Оцінка змісту та дотримання академічної доброчесності

Дисертація Вівчара В. П. «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» є завершеною науковою працею. Отримані автором наукові результати стали підґрунтям для удосконалення стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств.

Роботу виконано на належному науковому рівні, матеріал викладено логічно і послідовно. Отримані висновки і пропозиції достатньо аргументовані. Структура дисертації відповідає меті та завданням дослідження, що дало змогу опоненту зрозуміти авторську ідею, ступінь розкриття теоретичних та методичних напрацювань. Наукові результати дисертації отримано автором особисто. Із наукових праць, написаних у співавторстві, у дисертації використано тільки ті ідеї і положення, які належать автору.

Наукові положення дослідження характеризуються високим ступенем новизни та обґрунтованістю авторських висновків. Використання положень, праць та висловлювань інших авторів має відповідні коректні посилання на першоджерела для текстових та ілюстративних запозичень. Ознак академічного плагіату не виявлено, що дозволяє зробити висновок про дотримання здобувачем академічної доброчесності.

Дискусійні питання та основні зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи практичну цінність та науковий рівень дисертаційної роботи Вівчара В. П., вважаємо за доцільне висловити певні зауваження та побажання щодо окремих дискусійних положень, а саме:

1. На наш погляд, у цій науковій роботі варто було б розглянути

міжнародний досвід формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств, що дозволило б автору суттєво поглибити обґрунтування щодо адаптації та особливостей стратегічних орієнтирів зміцнення безпекової компоненти в сучасних євроінтеграційних умовах.

2. Дисертантом на табл. 2.6 (с. 110) описано та систематизовано результати комплексного аналізу діяльності торговельного підприємства у системі економічної безпеки. Проте роботу підсилило б наведення прикладних аспектів діяльності декількох підприємницьких структур, що дозволило б провести порівняльно-аналітичну характеристику та наочно продемонструвати вплив запропонованих заходів на рівень безпекової компоненти.

3. На рис. 3.13 роботи (с. 188) представлено етапи формування стратегії економічної безпеки торговельних підприємства. Проте, на наш погляд, доцільно було б більш детально описати дію такого алгоритму, використання якого забезпечує ефективність функціонування торговельних підприємств та, загалом, сприяє підвищенню стратегічного рівня економічної безпеки досліджених структур.

4. Представлені практичні рекомендації загальної економічної ефективності стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств за основними складовими (с. 190) варто було б посилити із урахуванням стану зовнішнього середовища досліджуваних підприємств.

Вказані зауваження та дискусійні положення не мають принципового характеру і не знижують наукову значущість отриманих результатів дисертаційної роботи Вівчара В. П., а є підставою для наукової дискусії та визначають вектори подальших досліджень за обраним напрямом.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича на тему «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» є завершеною, логічно побудованою самостійною працею. Науково обґрунтовані результати дослідження вдало розв'язують поставлені наукові

завдання. Робота виконана на достатньо високому науково-методичному рівні, містить наукову новизну, відповідає принципам академічної доброчесності.

Тема і зміст дисертаційної роботи відповідають спеціальності 051 «Економіка», а обсяг та оформлення відповідають чинним вимогам до такого виду наукових робіт.

Наукові положення, винесені на захист, мають високий ступінь новизни, належним чином обґрунтовані та спрямовані на розв'язання актуальних завдань щодо удосконалення теоретико-методичних засад і механізмів реалізації стратегії економічної безпеки торговельних підприємств у сучасних умовах.

Зважаючи на зазначене вище, вважаю, що за актуальністю теми, змістом, повнотою вирішення поставлених завдань, науковою новизною і практичною значущістю отриманих результатів та фаховим спрямуванням, дисертаційна робота Вівчара Віктора Павловича «Формування стратегії забезпечення економічної безпеки торговельних підприємств» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами і доповненнями), а її автор – Вівчар Віктор Павлович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
та адміністрування Тернопільського
національного технічного університету
імені Івана Пулюя
Міністерства освіти і науки України

Оксана Редькві
Вівчар Віктор Павлович
Вівчар

Оксана РЕДЬКВА